

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни

**ЮРИДИЧНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У СФЕРІ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

**для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання спеціальності
081 «Право» ступеня вищої освіти «Магістр»**

Вінниця – 2023

Калаченкова К.О.

Юридичні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання: навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» ступеня вищої освіти «Магістр». – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. ____ с.

Розробник:

Калаченкова К. О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права

В.о. зав. кафедри господарського та адміністративного права, д.ю.н., доцент _____ Юлія ПАВЛЮЧЕНКО

“ _____ ” _____ 2023 року

© Калаченкова К.О., 2023.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2023.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Юридичні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання» є вибірковою практико-орієнтованою дисципліною для здобувачів вищої освіти і формує додаткові компетентності та результати навчання відповідно до змісту освітньої програми 081 «Право» (081 «Law»), НРК, якими мають оволодіти здобувачі вищої освіти СО «Магістр» для успішного здійснення професійної діяльності.

Цей курс передбачає широке використання міждисциплінарного підходу до вивчення запропонованих тем.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у поглибленні знань щодо юридичних конфліктів та набутті вмінь і навичок, необхідних для діагностики та попередження конфліктів, а також обрання та застосування ефективного юридичного способу вирішення конфлікту (спору) у сфері господарювання, та оволодіння знаннями, необхідними для критичної оцінки чинного законодавства у цій сфері та визначення напрямків його подальшого вдосконалення.

За результатами вивчення дисципліни слід очікувати формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних

- **компетентностей:**
 - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) та в межах правового господарського порядку,
 - здатність проводити перемовини з різних аспектів юридичних конфліктів у сфері господарювання,
 - здатність оцінювати перспективи обрання різних юридичних способів вирішення конфліктів,
 - здатність розуміти складності реалізації юридичних способів вирішення конфліктів, що виникають під час діяльності суб'єкта господарювання,
 - здатність консультивання клієнта про зміст, процедуру, переваги, наслідки обрання певного юридичних способу вирішення конфлікту;
- **м'яких навичок (soft skills):**
 - здатність генерувати нові ідеї (креативність),
 - здатність приймати обґрунтовані рішення щодо вирішення конфліктів у сфері господарювання,
 - здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп та з клієнтами,
 - вміння працювати в команді при виробленні рішень, спрямованих на вирішення конфліктів у сфері господарювання,
 - здатність професійного консультивання клієнтів;
- **результатів навчання**

- вміти виявляти, пропонувати рішення та попереджати конфліктні ситуації, що виникають під час діяльності суб'єкта господарювання,
- вміти застосовувати різні юридичні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання,
- вміти здійснювати захист прав та інтересів в процесі організації та здійснення діяльності у сфері господарювання.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис фахівців підготовки	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4		Цикл вибіркових дисциплін, за вибором здобувача	
Кількість годин всього - 120	Усі спеціальності, за якими проводиться освітня діяльність ДонНУ імені Василя Стуса	Курс підготовки:	
		1	-
		Семестр	
		2	-
з них:		Лекції	
			6 год.
		Практичні	
			4 год.
аудиторних – 10	СОП «Правова організація малого підприємства»	Лабораторні	
		Не передбачено	Не передбачено
для самостійної роботи студента – 110		Самостійна робота	
			110 год.
Кількість змістових модулів - 1	Рівень вищої освіти: другий	вид контролю: екзамен	
	Ступінь освіти: магістр		

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика юридичних конфліктів та соціально-правові технології їх попередження

Поняття конфлікту в сучасних правових відносинах. Види та типи юридичних конфліктів. Функції юридичного конфлікту. Структура юридичного конфлікту. Особливості учасників юридичного конфлікту. Особливості динаміки юридичного конфлікту. Шляхи закінчення юридичних конфліктів. Загальні положення про попередження юридичних конфліктів. Проблема управління конфліктами та запобігання юридичним конфліктам

Розвиток культури спілкування як один із важливих чинників профілактики юридичних конфліктів.

Тема 2. Конфлікти у сфері господарювання та запобігання їх виникнення

Особливості конфліктів у сфері господарювання.

Попередження конфліктів в у сфері господарювання. Юридично-правова робота як спосіб попередження конфліктів в у сфері господарювання. Юридична служба та її роль в попередженні та вирішенні конфліктів в у сфері господарювання.

Роль та значення локальних актів суб'єкта господарювання в попередженні та вирішенні конфліктів в у сфері господарювання. Кодекси корпоративної етики на підприємствах. Комплаєнс на підприємстві.

Тема 3. Способи та правові засади вирішення конфліктів у сфері господарювання

Передумови та чинники вирішення юридичних конфлікту. Прямі та опосередковані методи подолання юридичних конфліктів.

Способи вирішення конфліктів у сфері господарювання: поняття, види способів вирішення конфліктів. Джерела правового регулювання вирішення конфліктів у сфері господарювання.

Тема 4. Переговорний та претензійний способи вирішення конфліктів у сфері господарювання

Поняття про переговори у вирішенні конфліктів. Типи та структура переговорів. Організація переговорів. Основні стратегії і тактики в переговорному процесі.

Претензійний порядок врегулювання спорів як особливий вид переговорів. Правове регулювання претензійного порядку врегулювання спорів в Україні. Претензія як спосіб досудового врегулювання спорів. Порядок і строки розгляду претензії. Повідомлення заявника про результати розгляду претензії.

Тема 5. Інші альтернативні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання

Альтернативні способи вирішення конфліктів: поняття та види. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.

Медіація: поняття та принципи. Правова основа в медіації. Правовий статус медіатора. Договори (угоди) в медіації. Практичні інструменти медіації. Техніки медіації. Загальна характеристика медіаційної процедури. Функції учасників медіації на різних етапах (стадіях, фазах).

Арбітраж як спосіб альтернативного вирішення правових спорів. Третейський суд. Третейська угода та її зміст. Третейський розгляд спору. Міжнародний комерційний арбітраж: поняття, характерні особливості та переваги. Спори, які розглядаються міжнародним комерційним арбітражем. Арбітражна угода: поняття та форма. Правила арбітражного провадження. Винесення арбітражного рішення. Мирова угода: форма, порядок укладення. Правове регулювання третейського (арбітражного) судочинства.

Міні-розгляд (mini-trial): поняття та особливості проведення. Учасники мінірозгляду та їх права і обов'язки. Особливості прийняття та ухвалення рішення. Врегулювання конфлікту (спору) за участю омбудсмена (ombudsman). Мед-арб (med-arb): поняття та особливості проведення. Арб-мед (arb-med) як альтернативний спосіб вирішення спорів, що заснований на поєднанні арбітражу та медіації.

Антимонопольний комітет України у врегулюванні спорів у сфері господарювання.

Тема 6. Вирішення конфліктів (спорів) у сфері господарювання в судовому порядку

Поняття врегулювання спору за участю судді. Врегулювання спору за участю судді в господарському та адміністративному судочинстві. Особливості правового статусу судді під час врегулювання спору за участю судді. Учасники врегулювання спору за участю судді. Принципи врегулювання спору за участю судді. Форми врегулювання спору за участю судді. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді. Строк врегулювання спору за участю судді. Особливості прийняття рішення та його затвердження судом. Мирова угода, що укладається під час розгляду спору в суді.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Тема 1. Загальна характеристика юридичних конфліктів та соціально-правові технології їх попередження.

Контрольні питання:

1. Сутність конфлікту в сучасних правових відносинах. Необхідні і достатні умови виникнення конфлікту.
2. Види та типи юридичних конфліктів.
3. Аналіз структурних характеристик юридичного конфлікту.
4. Особливості учасників юридичного конфлікту.
5. Особливості динаміки юридичного конфлікту.

6. Функції юридичного конфлікту.
7. Шляхи закінчення юридичних конфліктів.
8. Розвиток культури спілкування як один із важливих чинників профілактики юридичних конфліктів.
9. Індивідуально-психологічні особливості поведінки в конфлікті. Конфліктна поведінка як взаємодія сторін.
10. Загальні положення про попередження юридичних конфліктів.
11. Проблема управління конфліктами та запобігання юридичним конфліктам.

Практичні завдання

Завдання 1.

Проаналізуйте умови виникнення конфлікту в сучасних правових відносинах. Проаналізуйте поняття: «конфліктна ситуація» і «інцидент», розкрийте їх взаємозв'язок.

Завдання 2.

Надайте аналіз структурних характеристик юридичного конфлікту.

Завдання 3.

Охарактеризуйте та наведіть приклади суб'єкта юридичного конфлікту (конфліктанта) та непрямих учасників юридичного конфлікту.

Завдання 4.

Дайте правовий аналіз інцидента як механізму, який "запускає" юридичну конфліктну взаємодію.

Завдання 5.

Розкрийте особливості динаміки юридичного конфлікту.

Завдання 6.

Охарактеризуйте загальні положення про попередження юридичних конфліктів.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Конфліктологія: Конспект лекцій. Для підготовки магістрів усіх форм навчання /В.Я.Галаган, В.Ф.Орлов, О.М.Отіч. К.: ДЕТУТ, 2008. 293 с. URL: <https://cutt.ly/69k7VRs>. С. 12-93.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи з конфліктами в державних органах: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 20.06.2022р. № 46-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0046859-22#Text>

3. Гуменюк. Л. Соціальна конфліктологія: підручник. URL: https://pidru4niki.com/78500/psihologiya/konflikti_suchasnih_pravovih_vidnosinah

4. Колич О., Сесюк Ю. Поняття та ознаки юридичного конфлікту: соціологічно-правовий аналіз. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: "Юридичні науки"*, Т.7. № 1. 2020. С. 54-60. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/apr/21417/11.pdf>

5. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. К. : МАУП, 2004. 224 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw65.pdf>. С. 26-104, 110-123, 169-185.

Тема 2. Конфлікти у сфері господарювання та запобігання їх виникнення.

Контрольні питання:

Особливості конфліктів у сфері господарювання.

Попередження конфліктів в у сфері господарювання. Юридично-правова робота як спосіб попередження конфліктів в у сфері господарювання. Юридична служба та її роль в попередженні та вирішенні конфліктів в у сфері господарювання.

Роль та значення локальних актів суб'єкта господарювання в попередженні та вирішенні конфліктів в у сфері господарювання. Кодекси корпоративної етики на підприємствах. Комплаєнс на підприємстві.

Практичні завдання

Завдання 1.

Розкрийте особливість конфлікту у сфері господарювання

Завдання 2.

Підготуйте проєкт локального документу суб'єкта господарювання щодо попередження / розв'язання типових предконфліктних ситуацій.

Завдання 3.

Проаналізувати два-три кодекси корпоративної етики на підприємствах, виокремити спільні риси та особливості.

Завдання 4.

Провести порівняльно-правове дослідження змісту і структури кодексів корпоративної етики на підприємствах в українських та зарубіжних компаніях.

Завдання 5.

Комплаєнс на підприємстві.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання : монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL:

http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Neiurysdyktsiini%20formy%20zakhystu%20prav%20ta%20interesiv%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 6-33.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи з конфліктами в державних органах: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 20.06.2022р. № 46-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0046859-22#Text>

3. Луговий С. Базовий комплаєнс на підприємстві: рекомендації юриста.
https://biz.ligazakon.net/analitycs/209171_bazoviy-komplans-na-pdprimstv-rekomendats-yurista

4. Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації: Рекомендації Мін'юст України від 23.01.2007 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v14_7323-07#Text

Тема 3. Способи та правові засади вирішення конфліктів у сфері господарювання.

Контрольні питання:

1. Передумови та чинники вирішення юридичних конфлікту.
2. Прямі та опосередковані методи подолання юридичних конфліктів.
3. Способи вирішення конфліктів у сфері господарювання: поняття, види способів вирішення конфліктів.
4. Джерела правового регулювання вирішення конфліктів у сфері господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

При прийомі молочних продуктів представниками навчального закладу за зовнішнім виглядом було встановлено їх неналежна якість на підставі чого було відмовлено у їх прийомі та запропоновано фізичній особі – підприємцю як постачальнику у визначений строк поставити нову якісну продукцію аналогічного асортименту та сплатити штрафні санкції передбачені договором.

Постачальник не визнав факту поставки неякісної продукції, звернув увагу, що відповідальність за якість несе третя особа – виробник продукції, який повідомив, що продукція пройшла на підприємстві яке виробляло цю продукцію внутрішню процедуру перевірки якості, що підтверджується відповідними документами які були вказані в договорі.

Відповідно позиція постачальника у спорі щодо неналежного виконання договірних зобов'язань має наступний характер:

- відповідальність за якість харчової продукції несе виробник;
- постачальник та виробник продукції повинні бути залучені до процедури прийняття продукції навчальним закладом, як це передбачено законодавством;
- порушено порядок прийому харчової продукції оскільки якість харчової продукція яка поставлялася навчальному закладу не може визначатися за результатами зовнішнього огляду.

Дайте правову оцінку конфлікту. Визначте проблему (предмет, об'єкт конфлікту), учасників. Спрогнозуйте динаміку даного юридичного конфлікту. Які способи попередження конфлікту можна було застосувати? Назвіть способи вирішення даного конфлікту.

Завдання 2.

Зробіть аналіз джерела правового регулювання вирішення конфліктів у сфері господарювання. Вкажіть на сильні та слабкі сторони правового регулювання вирішення конфліктів у сфері господарювання.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Конфліктологія: Конспект лекцій. Для підготовки магістрів усіх форм навчання /В.Я.Галаган, В.Ф.Орлов, О.М.Отіч. К.: ДЕТУТ, 2008. 293 с. URL: <https://cutt.ly/69k7VRs>. С. 136-206.

2. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : МАУП, 2004. 224 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw65.pdf>. С. 110-133.

3. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання : монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL:

http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Neiurysdyktsiini%20formy%20zakhystu%20prav%20ta%20interesiv%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 33-58.

4. Мельник А. Г., Мельник О. І., Іванців Р. Я. Ефективні засоби вирішення бізнес-конфліктів в умовах ринкової економіки URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/66.pdf

Практичне заняття 2.

Тема 4. Переговорний та претензійний способи вирішення конфліктів у сфері господарювання

Контрольні питання:

Поняття про переговори у вирішенні конфліктів. Типи та структура переговорів. Організація переговорів. Основні стратегії і тактики в переговорному процесі.

Претензійний порядок врегулювання спорів як особливий вид переговорів. Правове регулювання претензійного порядку врегулювання спорів в Україні. Претензія як спосіб досудового врегулювання спорів. Порядок і строки розгляду претензії. Повідомлення заявника про результати розгляду претензії.

Практичні завдання

Завдання 1.

Порівняйте переговори та претензій порядок як способи врегулювання спорів у сфері господарювання.

Завдання 2.

Підготувати порівняльну таблицю «Стилі переговорів».

Завдання 3.

Проаналізувати досвід окремої іноземної країни щодо використання претензії як особливого інструменту врегулювання спорів

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. К.: ЦУЛ, 2018. 176 с.
2. Господарський процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. – 192 с. URL: <https://cutt.us/gnFxM> С. 39-56.
3. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання : монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Neiurysdyktsiini%20formy%20zakhystu%20prav%20ta%20interesiv%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 78-93.
4. Бондаренко О.М. Шляхи вдосконалення правового регулювання позасудового вирішення податкових спорів. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. Вип.3 (28). Т.1. С.78 – 81.
5. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf С. 80 – 352.
6. Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації: Рекомендації Мін'юст України від 23.01.2007 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v14_7323-07#Text
7. Коли досудове врегулювання суперечки є обов'язковим? URL: <https://firstlegal.com.ua/koli-dosudove-vregulyuvannya-superechki-ye-obov-yazkovim/>

Тема 5. Інші альтернативні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання

Контрольні питання:

1. Альтернативні способи вирішення конфліктів: поняття та види.
2. Медіація як спосіб вирішення конфліктів у сфері господарювання.
3. Третейський суд. Третейська угода та її зміст. Третейський розгляд спору.
4. Міжнародний комерційний арбітраж: поняття, характерні особливості та переваги.
5. Мирова угода: форма, порядок укладення.
6. Правове регулювання третейського (арбітражного) судочинства.
7. Комбіновані альтернативні способи вирішення спорів.
8. Антимонопольний комітет України у врегулюванні спорів у сфері господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

Підготувати порівняльну таблицю «Учасники медіації: медіатор, адвокат, перекладач, фахівець (експерт)» за такими критеріями: роль, значення, права та обов'язки, категорії спорів, вплив на результат медіації

Завдання 2.

Проаналізувати сучасні тенденції правового регулювання альтернативних засобів вирішення спорів в системі захисту права.

Завдання 3.

Розкрийте риси, що характеризують третейські суди та процедуру вирішення спорів третейськими судами.

Завдання 4.

Охарактеризувати комбіновані альтернативні способи вирішення спорів.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf С. 80 – 352.

2. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів: підручник / за ред. Н.Ю.Голубєвої. Одеса: Фенікс, 2021. 344 с.

3. Мазаракі Н.А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 484 с. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31793.pdf>.

4. Медіація в законі: як працюватиме новий інститут. URL: <https://mind.ua/openmind/20233346-mediaciya-v-zakoni-yak-pracyuvatime-novij-institut>

5. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.

6. Мазаракі Н.А. Правова природа і зміст договору про проведення медіації. Право і суспільство. 2018. №1. С.25 – 28.

7. Про міжнародну комерційну примирювальну процедуру з настановами щодо її впровадження й застосування: Типовий Закон Юнсітрал від 05.03.2002 р. URL: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/mlconc/0390953_Ebook.pdf

8. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. №1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

9. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : МАУП, 2004. 224 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw65.pdf>. С. 123-133.

10. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання : монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL:

http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Neiurysdyktsiini%20formy%20zak_hystu%20prav%20ta%20interesiv%20subiektyv%20hospodariuvannia.pdf С. 58-78, 111-155.

11. Котвяковський Ю.О. Особливості третейського розгляду цивільних та господарських справ. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки. 2016. Вип.1. С.123-127.

12. Кравчук С.Й. Проблемні аспекти використання міжнародним комерційним арбітражем передумов для розгляду справ та шляхи їх вирішення. Новітні тенденції сучасних юридичних наук. 2019. Т.3. С.123 – 127.

13. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>

14. Типовий закон Комісії Організації Об'єднаних Націй по праву міжнародної торгівлі про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру від 24.06.2002 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_117

15. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 р. № 1701-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1701-15&p=1307448909579792>.

Тема 6. Вирішення конфліктів (спорів) у сфері господарювання в судовому порядку

Контрольні питання:

1. Поняття врегулювання спору за участю судді.
2. Врегулювання спору за участю судді в господарському та адміністративному судочинстві.
3. Особливості правового статусу судді під час врегулювання спору за участю судді.
4. Учасники врегулювання спору за участю судді.
5. Принципи врегулювання спору за участю судді.
6. Форми врегулювання спору за участю судді.
7. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді.
8. Строк врегулювання спору за участю судді.
9. Особливості прийняття рішення та його затвердження судом.
10. Мирова угода, що укладається під час розгляду спору в суді.

Практичні завдання

Завдання 1.

Зробіть таблицю порівняння таких процесів вирішення спору, як: переговори, медіація, судовий розгляд за такими критеріями: підстави, характер, початок, труднощі, тривалість, ступень контролю сторін над результатом і процесом, регулювання, роль юристів, роль нейтральної третьої сторони, ризики, порядок формалізації результату, відносини між сторонами.

Завдання 2.

Розкрийте особливості вирішення конфліктів Європейським судом з прав людини.

Завдання 3.

Охарактеризуйте судовий порядок вирішення конфліктів в залежності від підсудності.

Завдання 4.

Відмежування третейських судів від державних судів та порядку відправлення державними судами правосуддя в сфері цивільно-правових відносин.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Врегулювання спорів за участю судді: «Що?» і «Як?». URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/vregulyuvannya-sporiv-za-uchastyu-suddi-shcho-i-yak.html>

2. Врегулювання спору за участі судді та медіація: що спільного в цих інститутах. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/136233-vregulyuvannya-sporu-za-uchasti-suddi-ta-mediatsiya-scho-spilnogo-v-tsikh-institutakh-74be0d>

3. Особливості конфлікту інтересів у діяльності судді та рекомендації щодо його запобігання і врегулювання у типових ситуаціях. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/posibnikosoblivosti-konfliktu-in-b28c61bd3c.pdf>

4. Медіація як досудова альтернатива, або врегулювання спору за участю судді на початку розгляду справи по суті. URL: <https://zib.com.ua/ua/149691.html>

5. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : МАУП, 2004. 224 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw65.pdf>. С. 139-151.

6. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів: підручник / за ред. Н.Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2021. 344 с.

7. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

8. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005р. № 2747. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.

9. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. №1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

10. Ступник Я.В. Колбик М.В. Господарський процес: ключові теоретичні аспекти та зразки господарських процесуальних документів. К.: Юркнига, 2019. 312 с.

11. Господарське судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. К.: ЦУЛ, 2018. 176 с.

12. Господарський процес. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. – 192 с. URL: <https://cutt.us/gnFxM> С. 56-157.

13. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання : монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL:

http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Neiurysdyktsiini%20formy%20zakhystu%20prav%20ta%20interesiv%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf С. 93-111.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОМАШНЬОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Домашня контрольна робота (далі – ДКР) за дисципліною готується на протязі вивчення курсу, здача ДКР здобувача відбувається за місяць до початку сесії. ДКР передбачає розв'язання чотирьох завдань, що мають теоретичний і практичний характер та оцінюються по 10 балів кожне (разом 40 балів).

ДКР виконується здобувачами освіти самостійно. Кожен здобувач проводить аналіз запропонованих конфліктних ситуацій.

ДКР оформлюється в електронному вигляді, відповідно до вимог: шрифт Times New Roman 14, одинарний інтервал, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

5. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Форми поточного контролю – перевірка виконання завдань організаційно-навчальної роботи, домашньої контрольної роботи, індивідуальної роботи здобувача – спрямовані на формування системи знань та вироблення навичок реалізації обраних юридичних способів вирішення конфліктів, які можуть мати місце у сфері господарювання, та пов'язаних із цим практичних проблем.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти за результатами опанування курсу складає **100 балів**, з яких: 60 балів отримується під час оцінювання поточного контролю та 40 балів отримується під час підсумкового контролю у формі екзамену.

Максимальна кількість балів поточного контролю, яку може набрати здобувач, дорівнює 60-ти балам, що складаються з:

- організаційно-навчальної роботи в аудиторії – **20 балів** максимально;
- виконання домашньої контрольної роботи – **40 балів** максимально.

Організаційно-навчальна робота в аудиторії оцінюється шляхом:

- Усного або письмового опитування – кожна правильна відповідь надає можливість отримати 5 балів максимум:

у 5 балів оцінюється відповідь здобувача, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу;

у 4 бали оцінюється правильна, цілісна, логічна та обґрунтована усна/письмова відповідь, що містить аргументацію, аналітичні міркування та демонструє критичне мислення здобувача;

у 3 бали оцінюється правильна, логічна та частково обґрунтована усна/письмова відповідь з недостатніми аргументацією та аналітичними міркуваннями;

у 2 бали оцінюється частково правильна, нецілісна, фрагментарна, недостатньо аргументована усна/письмова відповідь;

в 1 бал оцінюється відповідь здобувача, який показав знання тільки основних понять з навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи;

у 0 балів оцінюється неправильна усна/письмова відповідь або відповідь, що містить грубі помилки, демонструє незнання і нерозуміння навчального матеріалу, відсутність вміння обґрунтувати свою думку або відсутність відповіді.

• Виконання оцінювання конфліктної ситуації – кожна правильно виконана оцінка надає можливість отримати 5 балів максимум:

5 балів виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, відтворенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зробив логічні висновки.

4 бали виставляється здобувачу, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою курсу, проявив стабільний характер знань і здібності при оцінюванні конфліктної ситуації, зробив висновки щодо юридичного способу її вирішення.

3-2 бали виставляється здобувачу, що показав базові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, показав загальні знання і здібності при оцінюванні конфліктної ситуації, зробив загальні висновки. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чіткої і логічної відповіді

1 бал виставляється здобувачу, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився грубих помилок при оцінюванні конфліктної ситуації або який показав поверхневі знання матеріалу при оцінюванні конфліктної ситуації.

0 балів виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

Виконання домашньої контрольної роботи передбачає розв'язання чотирьох завдань, що мають теоретичний і практичний характер та оцінюються по 10 балів кожне (разом 40 балів)

у 8-10 балів оцінюється результат виконання визначеного завдання, яке демонструє вміння чітко виявляти проблеми, формулювати ґрунтовні оригінальні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у завданні, високу спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, використання цікавого додаткового фактичного матеріалу (наприклад, статистичних даних для обґрунтування власної позиції), вміння логічно, послідовно викладати своє бачення у процесі обговорення, здатність якісно подавати свою позицію у різних формах (наприклад, у вигляді презентації);

у 5-7 балів оцінюється результат виконання визначеного завдання, яке демонструє вміння чітко виявляти проблеми, формулювати пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у завданні, спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, вміння викладати власне бачення у процесі обговорення, здатність подавати свою позицію у заданій формі;

у 3-4 бали оцінюється результат виконання визначеного завдання, яке демонструє вміння формулювати пропозиції, що частково вирішують проблемну ситуацію, задану у завданні, спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни, але містить суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, мови викладу, форми подання;

у 0-2 бали оцінюється результат виконання визначеного завдання, яке містить пропозиції, що частково вирішують проблемну ситуацію або не мають відношення до вирішення проблеми, заданої у завданні, містить суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, що ставлять її під сумнів, демонструє слабку спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни, використання мови викладу та форми подання (лише частково відповідають професійному рівні або взагалі не відповідають).

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами накопичення балів за поточний та підсумковий контроль. Основними методами підсумкового контролю є наукова робота здобувача та/або екзамен (за вибором здобувача).

Усі питання, які включено в екзаменаційні білети, охоплюються робочою програмою курсу «Юридичні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання». Перед відповіддю на питання екзаменаційного білету здобувачу студенту надається час для підготовки (не менше 30 хв.). Відповідь на іспиті оцінюється максимально у **40 балів**.

Відмінної (40-33 бали) оцінки заслуговує відповідь здобувача, який показав міцне знання передбаченого програмою навчального матеріалу. Здобувач доказав, що він може розібратися в спірних точках зору з питання, яке доповідається, вміє навести приклади чинного законодавства та практики його застосування, чітко і послідовно дає відповідь на питання.

Доброї (32-25 балів) оцінки заслуговує відповідь здобувача, який показав тверде знання матеріалу в обсязі навчальної програми, не допустив істотних помилок при відповіді на всі три питання, зумів чітко викласти матеріал, проілюструвати його прикладами із законодавства та практики його застосування.

Задовільної (24-15 балів) оцінки заслуговує відповідь здобувача, який продемонстрував знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми та цих методичних рекомендацій, але допустив неточність у відповідях, неточність формулювань окремих понять або показав поверхнєве знання одного з трьох питань білета. Така оцінка виставляється і в разі недостатньо аргументованого викладу матеріалу, недостатньо чіткої і послідовної відповіді.

Незадовільної (14-0 балів) оцінки заслуговує відповідь здобувача, який показав недостатнє знання навчального матеріалу, виявив істотні прогалини в знаннях основного матеріалу. Це може виражатися в незнанні основних понять і положень навчального курсу, у невмінні пов'язати загальнотеоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, правозастосовної діяльності.

Приклад екзаменаційного білету

Білет № 1

1. Об'єктивні та суб'єктивні характеристики конфлікту.
2. Попередження конфліктів в процесі організації та здійснення господарської діяльності.
3. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.

Екзамен передбачений для здобувачів, які не набрали 60 балів протягом семестру чи бажають покращити поточний результат.

Здобувач вищої освіти має право замінити будь-який вид роботи поточного та/або підсумкового контролю на **індивідуальне завдання** з оприлюдненням результатів:

✓ **участі у дебатах/турнірах за тематикою дисципліни** – зараховується за умови наявності підтверджуючого сертифіката/диплома за зайняте 1 місце (40 балів) / 2 місце (35 балів) / 3 місце (30 балів), учасника дебатів/турніру (20 балів);

✓ **наукової роботи здобувача вищої освіти з дисципліни**: підготовки та опублікування наукової фахової статті (в тому числі у «Вісник СНТ») до завершення навчання з дисципліни (40 балів); участі у науковій конференції з опублікуванням тез доповіді з дисципліни (15 балів); опублікування тез доповіді без участі в науковій конференції з дисципліни (10 балів); участь у науковій конференції (семінарі, науковому гуртку) без опублікування тез доповіді з дисципліни (5 балів); доповідь, реферат, презентація (3 бали).

Наукова стаття – вид самостійної роботи здобувача вищої освіти, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються окремі питання з теми дослідження, фіксується науковий пріоритет автора.

Наукова стаття подається до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки автору. Оптимальний обсяг наукової статті (0,5-0,7 др. арк.). Рукопис статті повинен мати повну назву роботи, прізвище та ініціали автора, анотації, список використаної літератури. Вимоги до підготовки публікації у фаховому виданні можна подивитись, на прикладі *Віснику Запорізького національного університету. Юридичні науки* за посиланням <http://law.journalsofznu.zp.ua/>.

Перелік видань, що віднесені до фахових, можна знайти за посиланням http://library2.stu.cn.ua/na_dopomogu_naukovcyu/ukrainsjki_fahovi_vidannya_v_mi_zhnarodnih_bazah_danij/yuridichni_naukovi_fahovi_vidannya/

Тези (від гр. tess. положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Тези доповіді можуть бути підготовлені на науково-практичні конференції, семінари, наукові гуртки юридичного спрямування. Наприклад: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Весняні юридичні читання – 2022. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки», що проводиться юридичним факультетом Донецького національного університету імені Василя Стуса; ін. Обсяг тез становить, як правило, до 5-ти сторінок друкованого тексту через 1-1,5 інтервали. Вимоги до тез доповідей визначаються організаторами відповідних конференції, семінарів, тощо і знаходяться в інформаційних листах відповідних конференції, семінарів тощо (на сайтах організаторів).

Система оцінювання знань за навчальною дисципліною «Юридичні способи вирішення конфліктів у сфері господарювання»

Поточний контроль (максимум 60 балів)		Підсумковий контроль (максимум 40 балів)	Всього
Організаційно-навчальна робота здобувача в аудиторії	Домашня контрольна робота	Екзамен / альтернативні види робіт	
20	40	40	100

Система оцінювання результатів навчальних досягнень:

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	82-89	добре
C	75-81	
D	67-74	задовільно
E	60-66	
FX	0-59	не задовільно

Орієнтовні питання до екзамену

1. Поняття конфлікту в сучасних правових відносинах. Функції юридичного конфлікту.
2. Види та типи юридичних конфліктів.
3. Структура юридичного конфлікту.
4. Особливості учасників юридичного конфлікту.
5. Особливості динаміки юридичного конфлікту.
6. Шляхи закінчення юридичних конфліктів.
7. Загальні положення про попередження юридичних конфліктів.
8. Проблема управління конфліктами та запобігання юридичним конфліктам.
9. Розвиток культури спілкування як один із важливих чинників профілактики юридичних конфліктів.
10. Особливості конфліктів у сфері господарювання.
11. Попередження конфліктів у сфері господарювання.
12. Юридично-правова робота як спосіб попередження конфліктів у сфері господарювання.
13. Юридична служба та її роль в попередженні та вирішенні конфліктів у сфері господарювання.
14. Роль та значення локальних актів суб'єкта господарювання в попередженні та вирішенні конфліктів в у сфері господарювання.
15. Кодекси корпоративної етики на підприємствах.
16. Комплаєнс на підприємстві.
17. Передумови та чинники вирішення юридичних конфліктів.
18. Прямі та опосередковані методи подолання юридичних конфліктів.
19. Способи вирішення конфліктів у сфері господарювання: поняття, види способів вирішення конфліктів.
20. Джерела правового регулювання вирішення конфліктів у сфері господарювання.
21. Поняття про переговори у вирішенні конфліктів у сфері господарювання. Типи та структура переговорів.
22. Організація переговорів.
23. Основні стратегії і тактики в переговорному процесі.
24. Претензійний порядок врегулювання спорів як особливий вид переговорів.
25. Правове регулювання претензійного порядку врегулювання спорів в Україні.
26. Претензія як спосіб досудового врегулювання спорів.

27. Порядок і строки розгляду претензії.
28. Повідомлення заявника про результати розгляду претензії.
29. Альтернативні способи вирішення конфліктів: поняття та види.
30. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.
31. Медіація: поняття та принципи. Правова основа в медіації.
32. Правовий статус медіатора.
33. Договори (угоди) в медіації.
34. Практичні інструменти медіації.
35. Техніки медіації.
36. Загальна характеристика медіаційної процедури.
37. Функції учасників медіації на різних етапах (стадіях, фазах).
38. Арбітраж як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.
39. Третейський суд.
40. Третейська угода та її зміст.
41. Третейський розгляд спору.
42. Міжнародний комерційний арбітраж: поняття, характерні особливості та переваги.
43. Спори, які розглядаються міжнародним комерційним арбітражем.
44. Арбітражна угода: поняття та форма.
45. Правила арбітражного провадження. Винесення арбітражного рішення.
46. Мирова угода: форма, порядок укладення.
47. Правове регулювання третейського (арбітражного) судочинства.
48. Міні-розгляд (mini-trial): поняття та особливості проведення.
49. Учасники мінірозгляду та їх права і обов'язки.
50. Особливості прийняття та ухвалення рішення.
51. Врегулювання конфлікту (спору) за участю омбудсмена (ombudsman).
52. Мед-арб (med-arb): поняття та особливості проведення.
53. Арб-мед (arb-med) як альтернативний спосіб вирішення спорів, що заснований на поєднанні арбітражу та медіації.
54. Антимонопольний комітет України у врегулюванні спорів у сфері господарювання.
55. Поняття врегулювання спору за участю судді.
56. Врегулювання спору за участю судді в господарському та адміністративному судочинстві.
57. Особливості правового статусу судді під час врегулювання спору за участю судді.
58. Учасники врегулювання спору за участю судді.

59. Принципи врегулювання спору за участю судді.
60. Форми врегулювання спору за участю судді.
61. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді.
62. Строк врегулювання спору за участю судді.
63. Особливості прийняття рішення та його затвердження судом.
64. Мирова угода, що укладається під час розгляду спору в суді.

Рекомендована література

Основна література

1. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. К. : МАУП, 2004. 224 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw65.pdf>
2. Господарське судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. К.: ЦУЛ, 2018. 176 с.
3. Ступник Я.В. Колбик М.В. Господарський процес: ключові теоретичні аспекти та зразки господарських процесуальних документів. К.: Юркнига, 2019. 312 с.
4. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. д. ю. н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка К.: Алерта, 2019. 500 с.
5. Вступ до альтернативного вирішення спорів: навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
6. Фішер Р., Юрі У., Петтон Ю. Шлях до Так. Як вести переговори, не здаючи позицій. Київ : Основи, 2016. 220 с.
7. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf
8. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.]; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.
9. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання : монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL: http://nbuviar.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Neiurysdyktsiini%20formy%20zakhystu%20prav%20ta%20interesiv%20subiektiv%20hospodariuvannia.pdf

10. Мазаракі Н.А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 484 с. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31793.pdf>

Допоміжна література

1. Правові висновки Верховного Суду у справах щодо виконання судових рішень та виконавчого провадження (господарська юрисдикція) / Упорядники Жуков С. В., Погребняк В. Я. К.: Алерта, 2019. 336 с.
2. Правові висновки Верховного Суду в господарському судочинстві після реформи правосуддя. К.: ЦУЛ, 2019. 548 с.
3. Постанови Пленуму Верховного Суду в господарському судочинстві. 3-тє вид., допов. і перероб. Упорядник Вереша Р. В. К.: Алерта, 2020. 418 с.
4. Постанови Пленуму Верховного суду в господарському судочинстві. К.: ЦУЛ, 2019. 400 с.
5. Складові успіху у господарському процесі: практичний посібник. К.: ЦУЛ, 2018. 320 с.
6. Чижмарь К.І. Оскарження судових рішень і ухвал в системі господарського судочинства України. К: ЦУЛ, 2019. 224 с.
7. Мазаракі Н. А. Механізми вирішення спорів у рамках Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Право і суспільство*. 2018. № 5. С. 212–216. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/5_2018/part_1/39.pdf
8. Медіація в державах Європейського Союзу. *Інформаційно-правовий портал Українське право*. URL: http://https://ukrainepravo.com/international_law/european_union_law/mediatsiya-v-derzhavakh-evropeyskogo-soyuzu/
9. Подковенко Т. Медіація: міжнародно-правові стандарти. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4 (12). С. 47 – 54. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2524-0129/article/view/125389/119848>
10. Ясиновський І. Г. Характеристика моделей медіації в розвинутих країнах. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 4. С. 94–98 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2014_4_19
11. Колич О., Сесюк Ю. Поняття та ознаки юридичного конфлікту: соціологічно-правовий аналіз. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: “Юридичні науки”, Т.7. № 1. 2020. С. 54-60. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/apr/21417/11.pdf>
12. Гуменюк. Л. Соціальна конфліктологія: підручник. URL: https://pidru4niki.com/78500/psihologiya/konflikti_suchasnih_pravovih_vidnosin_ah
13. Луговий С. Базовий комплаєнс на підприємстві: рекомендації юриста. https://biz.ligazakon.net/analytics/209171_bazoviy-komplans-na-pdprimstv-rekomendats-yurista
14. Мельник А. Г., Мельник О. І., Іванців Р. Я. Ефективні засоби вирішення бізнес-конфліктів в умовах ринкової економіки URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/66.pdf

15. Бондаренко О.М. Шляхи вдосконалення правового регулювання позасудового вирішення податкових спорів. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. Вип.3 (28). Т.1. С.78 – 81.
16. Мазаракі Н.А. Правова природа і зміст договору про проведення медіації. Право і суспільство. 2018. №1. С.25 – 28.
17. Котвяковський Ю.О. Особливості третейського розгляду цивільних та господарських справ. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки. 2016. Вип.1. С.123-127.
18. Кравчук С.Й. Проблемні аспекти використання міжнародним комерційним арбітражем передумов для розгляду справ та шляхи їх вирішення. Новітні тенденції сучасних юридичних наук. 2019. Т.3. С.123 – 127.

Нормативно-правові акти та документи правового характеру

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56 (Із змінами).
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446 (Із змінами).
4. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492 (Із змінами).
5. Про судоустрій і статус судів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545. (Із змінами).
6. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 14. Ст. 87 (Із змінами).
7. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542 (Із змінами).
8. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 № 1701-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. Ст. 412 (Із змінами).
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282 (Із змінами).
10. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-ІХ. *Голос України*. 2021. № 236.
11. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи з конфліктами в державних органах: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 20.06.2022р. № 46-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0046859-22#Text>
12. Про міжнародну комерційну примирювальну процедуру з настановами щодо її впровадження й застосування: Типовий Закон Юнсітрал від 05.03.2002 р. URL: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/mlconc/0390953_Ebook.pdf

13. Директива № 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах: Директива, Міжнародний документ від 21.05.2008 р. № 2008/52/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a95#Text
14. Європейський кодекс поведення для медиаторів. URL: <https://mediation-eurasia.pro/wp-content/uploads/2018/04/evropejskij-kodeks-povedenija-dlja-mediatorov.pdf>
15. Кодекс етики медиатора Національної асоціації медиаторів України. URL: <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/ethical-code/>
16. Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації: Рекомендації Мін'юст України від 23.01.2007 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v14_7323-07#Text
17. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>
18. Типовий закон Комісії Організації Об'єднаних Націй по праву міжнародної торгівлі про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру від 24.06.2002 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_117

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Верховна Рада України. URL: <https://rada.gov.ua>.
2. Судова влада України. URL: <https://www.court.gov.ua/sudova-vlada/>
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
4. Вища рада правосуддя. URL: <https://hcj.gov.ua>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Судебно-юридическая газета. URL: <http://www.sud.ua>
7. Національна асоціація медиаторів України. URL: <http://namu.com.ua/ua/>
8. Український Центр Медіації: <https://ukrmediation.com.ua/ua/>
9. Ліга Медиаторів України. URL: <http://limu.org.ua>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни «ЮРИДИЧНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

для здобувачів вищої освіти заочної навчання спеціальності 081 «Право»
ступеня вищої освіти «Магістр»

Калаченкова Катерина Олександрівна
к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права
юридичного факультету Донецького національного університету імені
Василя Стуса

Підписано до друку _____ 2023 р. Формат 60/84 1/16. Папір офсет. Печать
офсет.
Умов. друк. 1,0 арк. Умов. ізд. _____ арк. Тираж 50 екз. Замовлення № _____ .
Ціна договірна.
Донецький національний університет імені Василя Стуса, 21021, Вінниця, вул.
600-річчя, 21
